Maatalouden Erikoisyhdistysten liiton esitys eduskunnan valtionvarainvaliokunnan maatalousjaostolle 11.10.2022

Asia: HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023
Teema: Momentti 30.10.50 Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen

Tausta

Momentin rahoitus vuodelle 2023 on 5 356 000 euroa. Toissa vuonna eduskunta korotti määrärahaa 5 826 000 euroon ja 2022 määräraha oli kertaluonteiset lisäykset huomioiden 5 556 000 euroa. On huomattava, että vuoden 2011 yli 10 miljoonan euron tasosta vähennystä on noin 47 %.

Määräraha on tärkeä, koska neuvontaan käytetyllä rahalla saavutetaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen ja maaseutuyritysten kannattavuuteen ja kilpailukykyyn sekä yrittäjien hyvinvointiin. Maatilojen tulokset paranevat ja myös yhteiskunta hyötyy kasvaneiden verotulojen kautta.

Edessä on hyvin poikkeuksellinen vuosi, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Venäjälle asetetut talouspakotteet ovat nostaneet voimakkaasti raaka-aineiden, tuotantotarvikkeiden ja energian hintoja, ja joidenkin raaka-aineiden ja lannoitteiden saatavuus on vaarantunut. MTK on arvioinut, että energianhinnan noususta voi tulla maaseutu- ja maatalouselinkeinoille jopa 500 miljoonan euron lisäkulut. EU-alueelle ja Suomeen ennakoidaan myös mahdollista sähkönjakelun säännöstelyä. Kustannusnousut rokottavat jo täysimääräisesti kaikkia Maatalouden Erikoisyhdistysten Liiton piirissä olevia jäsenyrityksiä, ja joitain toimijoita on joutunut lopettamaan toimintansa moninkertaisiksi nousseiden energialaskujen vuoksi.

Lisäksi myös työvoiman saatavuus on vaikeutunut Ukrainan sodan vaikutusten takia. Samalla kuluttajien ostovoima on pienentynyt hinnannousujen myötä ja osaltaan valtio kannustaa kuluttajia ja yrityksiä säästäväisyyteen. Tämä kehitys voi pienentää liiton piirissä olevien jäsenyritysten tuloja.

Maatalouden Erikoisyhdistysten Liiton piirissä olevat jäsenyritykset tarvitsevatkin Ukrainan sodan aiheuttamassa tilanteessa aikaisempaa enemmän tukea toimintansa, taloutensa, työvoimatilanteen ja myös ympäristön ja ilmastosuojelun hallinnan neuvontaan, jota me kaikki yhdistykset teemme.

Esitämme (jäljempänä tarkemmin), että neuvonnan määrärahaa **lisätään miljoonalla eurolla** vuoden 2023 talousarvioon. EU-aluetta uhkaavan energia- ja raaka-ainepulan johdosta sekä markkinoiden supistuessa tarvitaan laajaa ja tehostettua tuottajien neuvontaa.

Korona-ajan jälkeen kustannusnousu tuo valtavan paineen. Liian heikoilla neuvonnan resursseilla saatetaan ajautua tilanteeseen, että vain parhaiten kannattavilla ja suotuisimpien tuotantoalueiden tiloilla on mahdollisuus käyttää neuvonnan palveluja. Edelleen tarvitaan vahvasti valtakunnallista yleisneuvontaa ja asiantuntijuutta monissa yhteiskuntaa hyödyntävissä tehtävissä, joista on mahdotonta saada toimitusmaksuja. Valtionapu kohdennetaan kattavan valtakunnallisen neuvonnan saatavuuteen ja neuvontapalveluiden hintojen alentamiseen.

Maatalous on kovan paineen edessä vähentääkseen ruuantuotannon hiilidioksidipäästöjä. Vaikka Suomessa lähtökohtaisesti ruuantuotanto on tehokasta suhteessa hiilidioksidipäästöihin, eri tuotantoaloilla asetettu hiilineutraaliustavoite tulee vaatimaan vahvaa neuvontaa ja muutoksia tuotantotavoissa.

Useat maatalous-, maaseutu-, ja puutarhatuottajat kamppailevat maksuvalmiusongelmien kanssa ja tilojen kannattavuus on heikko. Vaikeuksiin joutuneet tilat ovat usein aktiivisia, paljon investoineita, mutta yllättävistä markkinamuutoksista kärsiviä tiloja, jotka tarvitsevat apua tilojen ja yritysten johtamiseen ja tuotantoprosessien sekä tuottavuuden kehittämiseen muuttuneessa tilanteessa.

Suomessa on ryhmä merkittäviä maatalouden erikoisneuvontaa valtakunnallisesti tarjoavia yhdistyksiä, jotka ovat organisoituneet Maatalouden Erikoisyhdistysten liitoksi. Nämä yhdistykset ovat keskittyneet jonkin erityisen tuotantosuunnan, kuten siipikarjan, luonnonmukaisen tuotannon, puutarha- tai turkistuotannon neuvontaan tai jonkin erityisen toiminnan kuten Faba eläinaineksen ja Työtehoseura työn tuottavuuden, yrittäjyyden ja työhyvinvoinnin parantamiseen. Erikoisyhdistysten edustajat ovat myös monesti mukana asiantuntijoina kehittämässä suomalaista alkutuotantoa ja yhteiskuntaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Neuvonnalla on keskeinen rooli maatilojen tuottavuuden kasvattamisessa ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin parantamisessa. Perustan tuotannon tehostamiselle tuo kotieläin- ja kasvijalostuksen tehokas edistäminen ja hyödyntäminen. Maatilayritysten johtamisen kehittäminen ja vahva tuotanto- ja talousosaamisen edistäminen sekä kone- ja työvoimakustannusten hallinta parantavat merkittävästi tuottavuutta. Digitalisaatio ja uudet teknologiat antavat paljon uusia mahdollisuuksia tehostaa tuotantoketjuja ja tiedolla johtamista.

Neuvonnan toiminnan ja osaamisen kehittymisen varmistaminen on jatkossa entistä tärkeämpää (benchmark kansainvälinen paras taso). Suomessa on neuvonnalla paljon hyvää osaamista, mutta elämme kansainvälisessä osaamiskilpailussa, jossa jatkuva osaamisen päivittäminen on suuri kustannuserä. Tämänhetkinen poikkeusaika aiheuttaa toiminnan muutoksia kaikissa yrityksissä. Neuvontajärjestöjenkin on muutettava toimintatapaansa ja otettava uudet digitaaliset työkalut entistä vahvemmin käyttöön.

Toiminnan tavoite ja toimenpiteet

Erikoisneuvonnan toimenpiteiden tavoitteena on parantaa neuvonnan kohteena olevien tilojen toiminnan edellytyksiä. Käytännössä tämä tapahtuu monipuolisesti eri yhdistysten osaamisen hyödyntämisellä.

Esimerkiksi:

- **Faba** on käynnistämässä vastuullisuusohjelmaa yhdessä muiden alan toimijoiden kanssa. Vastuullisuus nähdään tässä hyvin laajana kokonaisuutena, käsittäen Faban toimialueelta mm. nautojen jalostustavoitteina eläinten terveys-, hedelmällisyys- ja kestävyysominaisuudet sekä rehunkäyttökyvyn kehittämisen. Eläinaineksen suunnitelmallinen tuottaminen ja käyttö maidon- ja lihantuotantoon sukupuolilajitellun sperman sekä liharotusiemenen avulla vähentää hukkaa eläintuotannossa. Useat tilat siirtyvät lypsykarjasta luopuessaan emolehmätuotantoon, johon tarvitaan voimakkaasti suunnattua neuvontaa, jotta siirtymä pystytään toteuttamaan kestävällä ja tehokkaalla tavalla. Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet ovat sopusoinnussa tilan kannattavuuden kehittämisen kanssa – samoilla toimenpiteillä pidetään eläintuotantoon liittyviä kuluja kurissa.

  Eläinten hoito-, lääkitys- ja olosuhdetietojen hyödyntäminen laajasti niin jalostuksessa, eläinten terveydenhuollossa kuin kuluttajainformaatiossa on osa vastuullisuusohjelmaa. Faba suunnittelee yhdessä ETT:n ja ProAgrian kanssa terveydenhuoltokäynnin raportointiuudistusta. Laajana sidosryhmähankkeena suunnitellaan yhteistyössä Food Data Finland – innovaatioekosysteemin jäsenten ja maatalouden tutkimuksen kanssa eläinten hyvinvointimerkkiä, jonka tavoitteena on kasvattaa suomalaisen ruokaviennin kilpailukykyä. Rakennettava eläinten hyvinvointimerkki on tilatoiminnan laatujärjestelmä (sertifioitu laatumerkki), jolla voidaan todentaa harjoitettavan tilatoiminnan ylläpitävän ja kehittävän eläinten hyvinvointia.

  Luken keväällä 2021 julkaiseman tutkimuksen mukaan eläinten hyvinvointimerkki vahvistaa suomalaisen kotieläintuotannon laatua. Kuluttajat pitävät hyvinvointimerkkiä tarpeellisena. Sertifioitu laatumerkintä lisää kuluttajien maksuhalukkuutta eläinten hyvinvointia kohtaan. Lisäksi

tutkimuksen mukaan kuluttajat suosivat sellaisia maataloustuotannon tuottomalleja, joissa hyvinvointimerkinnän tuotot ohjautuvat tuottajalle, jonka vuoksi kuluttajat ovat valmiita maksamaan lisähintaa hyvinvointimerkinnän kustannuksista.

Ruokaviennin kohdemarkkinoilla kiinnostus puhtaaseen ja terveelliseen ruokaan on vielä Suomea korkeampi.

Tutkimuksien perusteella tuottajat ovat valmiita panostamaan ja kehittämään tiloillaan eläinten hyvinvointia, jos erityisesti neuvonta- ja terveysjärjestelmiä kehitetään eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Faballa on tarvittavat valmiudet kehittää tarvittavia neuvonta – ja kehittämisresursseja suomalaisen eläinten hyvinvointimerkin rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Päivittäisessä työssä Faban vastuullisuus käsittää myös seminologien ja eläinaineksen asiantuntijoiden reittioptimoinnin ajomatkojen ja sitä kautta ympäristöhaittojen minimoimiseksi. Nautakarjatilojen keskittyminen ja välimatkojen piteneminen muodostavat uudistustarpeen Faban kenttätyöntekijöiden työn suunnitteluun. Lisärahoitusta tarvitaan, jotta voidaan turvata nautakarjatilojen eläinaineksen kehittämisen kattavat palvelut myös harvaanasutuilla alueilla sekä säilyttääkseen uhanalaiset suomalaiset nautarodut.

Faba tuottaa ja julkaisee kaikille tuotosseurantaan ja emotarkkailuun kuuluvien lypsy- ja emolehmäkarjojen eläimille jalostusarvostelut. Jalostusarvostelut mahdollistavat kaikille karjatiloille eläinaineksen ja sitä kautta kannattavuuden kehittämisen. Aiemmin keinosiemennys ja sonnien siementuotanto olivat kansallista toimintaa, ja alueelliset keinosiemennysosuuskunnat vastasivat pitkälti jalostusarvostelun kustannuksista saadakseen sonneilleen jälkeläisarvostelut. Tilanne on ratkaisevasti muuttunut, kun siemenmarkkinoilla on nykyään useita toimijoita eivätkä kaikki osallistu jalostusjärjestelmän kustannuksiin. Toimintaa voidaan näin ollen pitää yleishyödyllisenä, kaikkia karjatiloja hyödyttävänä toimintana. Faba osuuskunnan omistaja-asiakkaat kustantavat tämän toiminnan kaikille suomalaisille karjatiloille riippumatta siitä, minkä lisääntymispalveluiden alan toimijan tuotteita ja palveluita tila käyttää. Näin ollen Faba katsoo, että yhteiskunnan taloudellinen tuki jalostusarvostelujen toteuttamiseen olisi tärkeää kustannusjaon tasapuolistamiseksi, kun hyödyt ovat kaikkien vapaasti käytettävissä.

- **Puutarhaliitto ry** pitää tärkeänä, että voimakkaasti kehittyvän puutarha-alan neuvonnan valtionavustusta pitäisi kasvattaa. Suomalaisen puutarhatuotannon kannattavuuteen kannattaa panostaa neuvonnan keinoin, koska hyvän viljelyn ja kotimaisten kasvisten kulutuksen kasvun avulla voidaan jo sinällään edistää kestävää kehitystä ja hidastaa ilmastonmuutosta. Puutarhaelinkeino tarvitsee apua niin ympäristötoimiin kuin toimiin selviytyä ilmastonmuutoksen aiheuttamista ääri-ilmiöistä. Puutarhaliitto korostaa, että erityisesti laatutyöhön, kasvinsuojeluun, vieraslajien torjuntaan, ilmastonmuutokseen reagoimiseen sekä energianeuvontaan tarvitaan edelleen pitkällä tähtäimellä yhteiskunnan avustusta. Hyödyt ovat moninaiset ja yhteiskunnalliset. Yksityisen rahoituksen avulla kaikkia näitä toimintoja ei ole mahdollista kehittää. Elinkeinon menestymismahdollisuudet saattavat heiketä olennaisesti ilman neuvontaa.

- Siipikarja tuottaa jo lähes puolet suomalaisesta eläinperäisestä proteiinista (pl. maito) ja alan merkitys maan ruokahuollosta kasvaa vuosi vuodelta. Kananmunatuotanto muuttuu nopeasti virikehäkkituotannon vähentyessä ja vapaan kanan tuotannon lisääntyessä. Muutos edellyttää **Suomen Siipikarjaliitolta** valmiuksia monipuoliseen neuvontaan niin taloudellisissa kuin tuotannollisissa asioissa. Samanaikaisesti alalle on tulossa uusia tuotantoehtoja erityisesti EU:n uuden luomulainsäädännön soveltamisen myötä. Lisäksi siipikarjalle vaarallisen lintuinfluenssan

uhka on kasvanut merkittävästi kuluneen vuoden aikana, ja levitessään siipikarjan pitopaikkaan se aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia menetyksiä kuten Ruotsissa on koettu. Neuvonnassa on panostettava eläintautiriskien, kuten lintuinfluenssan ja salmonellan, hallintaan. Tuotannonala on hyvin erikoistunutta, ja tuottajien neuvonnassa tarvitaan erityisosaamista, jota on Siipikarjaliitossa.

- **Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry FIFUR** jatkaa tuottajien neuvontaa usealla eri osa-alueella. Turkiselinkeinolla on meneillään useita turkiselinkeinon ympäristöjalanjälkeen, ravinnekierrätykseen ja energiaomavaraisuuteen liittyviä tutkimushankkeita, joiden tavoitteena on laskea turkiseläintilojen ympäristöjalanjälkeä ja tehostaa ravinteiden kierrätystä tiloilla ja kansallisesti. Lisäksi liitto on keskittynyt jalostusneuvontaan ja jalostuksen uudelleen organisointiin. Jalostuksessa kiinnitetään erityistä huomiota jalostussuunnitelmien jalkauttamiseen tilatasolla kuntoluokituksen ja siitoseläinten valinnan vastuullisuuden osalta. Kehitämme yhdessä tutkimuksen kanssa uusia mittareita ja menetelmiä tehokkaan tuotannon ja eläinten hyvinvoinnin yhdistämiseksi. Näiden hankkeiden jalkauttaminen tuottajakenttään vaatii aktiivista neuvontaa. Lisäksi liitolla on meneillään muun muassa turkiseläinten geenivarojen säilytysohjelma katastrofitilanteiden varalta. Toimintavuosien 2021-2022 mittaviin hankkeisiin kuuluu turkiselinkeinon täysin rahoittaman minkkien koronarokotteen kehittäminen yhdessä Helsingin yliopiston tutkijaryhmän kanssa. FIFUR rokotti Suomen siitosminkkinaaraat koronaa vastaan Ruokaviraston käyttöluvalla alkuvuonna 2022 ensimmäisenä toimijana Euroopan Unionissa. Liitto jatkaa aktiivista koronantorjunnan neuvontaa tuottajakentässä, koska myös EU:n minkkitiloja koskeva tarkkailuohjelma on voimassa. Päämarkkina-alueilla Aasiassa ja Kiinassa Covid-19 pandemian nollatoleranssitorjunnasta johtuvat taloudelliset vaikutukset ovat jatkuneet ja lisäksi Ukrainan sodan vaikutukset ovat aiheuttaneet hankalasti ennakoitavia markkinahäiriöitä kansainvälisessä turkiskaupassa. Nämä häiriöt ovat vaikuttaneet suoraan turkiseläintilojen myyntiin. Tästä syystä myös tuottajien talousneuvontaa pitää tehostaa vuonna 2023 ja liitto tarvitsee rahoitusta kaikille yllä mainituille neuvonnan osa-aluille.

- **Työtehoseuran** tutkimus- ja kehittämistyö maataloussektorilla palvelee mom. 30.10.50 tavoitteita maatalouden ja koko ruokaketjun kilpailukyvyn, tuottavuuden, kannattavuuden ja yrittäjien hyvinvoinnin parantamiseksi valtakunnallisesti. Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla parannetaan maatalousyrittäjien ja maatalouden työvoiman osaamista sekä työn tuottavuutta ja sitä kautta maatalousyritysten kannattavuutta ja kilpailukykyä. Lisäksi parannetaan maataloustyötä tekevien hyvinvointia kehittämällä työn sujuvuutta ja turvallisuutta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulokset julkaistaan laajasti eri kanavilla koko sektorin hyödynnettäväksi. Valtionapu mahdollistaa osaltaan tätä toimintaa ja hankkeissa syntyvien tulosten ja työkalujen levittämistä maatalousyrittäjien ja -työntekijöiden tietoisuuteen sekä suoraan että muiden neuvontajärjestöjen ja alan toimijoiden kautta. Panostaminen erityisesti työn tuottavuuden ja kannattavuuden, sekä yrittäjien että työntekijöiden hyvinvoinnin kehittämiseen on tärkeätä maatalousyritysten kilpailukyvyn ja maatalousyrittäjien jaksamisen turvaamiseksi.

  Työtehoseura aloitti vuonna 2019 Ruoka Akatemia konseptin, jossa parannetaan koko ruokajärjestelmän hyväksyttävyyttä ja tunnettuutta. Ensimmäinen Akatemia järjestettiin kesällä 2019 ja toinen nyt syksyllä 2022 koronapandemian hellitettyä. Järjestetyt Akatemiat onnistuivat hyvin ja ovat saaneet paljon positiivista palautetta. Syksyn Akatemiassa oli mukana useita valtakunnallisten medioiden edustajia sekä kattavasti osallistujia koko ruokaketjusta. Ruoka Akatemia -konsepti on koko toimialalla nähty erittäin merkittävänä ja sen jatkoa pidetään tärkeänä sekä toimialalla että hallinnossa. Tavoitteenamme on saada Ruoka Akatemian toiminta pysyväksi ja

järjestää vuosittain varsinainen Akatemiajakso kenttäjaksoineen ja lisäksi seminaareja, jos vuonna 2022 haetun jatkorahoituksen (150 000 €) vuoden 2023 osuus (75 000 €) siihen myönnetään.

- **Luomuliitto**: Luomualan koko ajan kasvaessa tarvitsee Luomuliitto lisärahoitusta luomutuotantoehtoneuvonnan turvaamiseksi. Maatalouden kriisi on kääntänyt katseet luomuun, sillä se on tehnyt näkyväksi maataloutemme riippuvuuden ulkomailta tuoduista lannoitteista, rehusta ja fossiilisesta energiasta. Luomutuotanto ei ole samalla tavalla riippuvainen näistä, sillä sen periaatteisiin kuuluu paikallisten resurssien tehokas hyödyntäminen. Näin se voi auttaa parantamaan ruoantuotannon omavaraisuutta ja maatalouden kriisinkestävyyttä.

  Luomussa herättävät laajaa kiinnostusta sen yleiset käytännöt, kuten palkokasveja sisältävät viljelykierrot, maan kasvukunnon hoito ja ravinteiden tehokas kierrätys. Myös luomutilojen keskimääräistä parempi kannattavuus saa pohtimaan luomun mahdollisuuksia. Luomutuotanto on kasvava maa- ja elintarviketuotannon ala. Suomi on asettanut kunnianhimoiset luomutuotannon pinta-alan kasvun tavoitteet kansalliseen CAP-strategiaan tavoitellen 25 % luomupinta-alaa vuoteen 2030 mennessä. Tämän mukaisesti on myös tulevan CAP-rahoitukseen varattu +52 % enemmän rahoitusta luomukorvauksiin, verrattuna edelliseen kauteen. Luomupinta-alaa on tällä hetkellä vajaa 15 %.

  Vuoden 2022 alusta lähtien on myös uusi luomulainsäädäntö astunut voimaan ja tuotantoehtojen yksityiskohdista on vieläkin jonkin verran epäselvyyttä. Alalla on akuutti pula asiantuntijoista sekä ajantasaisesta selkotiedosta, varsinkin liittyen tuotantoehtojen tulkintaan. Tietoa tuotantoehtojen yksityiskohdista on tarvetta joka ikisellä olemassa olevalla luomutilalla sekä kaikille luomuun siirtyvillä. Mikäli luomuneuvontaan ei panosteta, ei asetettuihin tavoitteisiin voida päästä. Luomutilojen lukumäärä on ollut koko ajan kasvussa, mutta neuvonnan määrärahat suhteessa tilojen lukumäärään ei ole kasvanut.

  Luomuliitto tuottaa ammatillisesti korkeatasoista Luomulehteä, järjestää valtakunnallisia Luomupäiviä, seminaareja ja muita tilaisuuksia sekä tuottaa korkeatasoista asiantuntijapalvelua, jonka puoleen kääntyvät kansallisesti ei vain tiloja vaan suuri joukko alan kehittäjiä. Luomuliittoon on kerääntynyt vuosien saatossa paljon alan erityisosaamista.

- **Eläinten terveys ETT ry** on hallinnoinut useita julkisrahoitteisia hankkeita, joiden avulla on edistetty yhdistyksen toimialaan kuuluvia tehtäviä kuten tilatason tautisuojauksen parantamista, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä ruokaketjun laatutiedon esilletuomista. ETT ry ei ole saanut toimintaansa säännöllistä julkista rahoitusta, vaan toiminta on rahoitettu yksityisin varoin jäsenyritysten jäsenmaksujen avulla. ETT:n jäseninä toimivat teurastamot, meijerit ja munapakkaamot painivat kustannuspaineiden alla ja kohdennettujen tilapäisavustusten avulla voisi viedä ETT:n strategian mukaisia toimenpiteitä eteenpäin riittävillä resursseilla.

  Tuleville vuosille ETT on suunnitellut yhdessä Faban (ja ProAgria Keskusten liiton) kanssa nautaterveydenhuollon yhteistyön tiivistämistä. Organisaatioilla on voimassa oleva keskinäinen yhteistyösopimus. Vuoden 2023 osalta keskusteluja on käyty ProTerveys-lomakkeen uudistamistarpeista. Kyseinen lomake on osoitus neuvontajärjestöjen asiantuntijoiden ja eläinlääkäreiden yhteistyöstä nautojen terveyden, hyvinvoinnin ja elintarviketurvallisuuden edistämiseksi. Nautaterveydenhuollossa on monta toimijaa. Näiden välinen tiivis yhteistyö tuo kustannustehokkuutta maatiloja varten tuotettaville neuvontapalveluille.

  Marinin hallitusohjelman tavoitteena on ollut salmonellavapauden säilyttäminen suomalaisessa eläintuotannossa. Salmonellan vastustaminen rahoitetaan tuottajien omalla työllä tilatasolla. Saneeraukset on rahoitettu vakuutusten avulla. Nykymuotoiset ryhmäeläintautivakuutukset ovat

vaarassa loppua ja tarvitaan pikaisesti uusia keinoja sekä tartuntariskien hallitsemiseksi että korvauskäytäntöjen uudistamiseksi, jotta salmonellavapaus on mahdollista säilyttää jatkossakin. Näihin alkutuotanto tulee tarvitsemaan avustuksia jatkossakin.

Esitys neuvonnan määrärahan lisäämiseksi

Suomi tarvitsee toimintaa kehittäviä ja investoivia maa- ja puutarhatiloja ja maaseutuyrityksiä. Nämä tilat ja yritykset taas tarvitsevat erikoisneuvontaa, jotta pystyisivät kääntämään tuottavuuskehityksensä suunnan ja parantamaan kannattavuuttaan tehostamalla toimintaansa. Myös kuluttajien kasvavat ilmastopäästöjen pienentämisvaatimukset ja kiertotalouden lisääminen täytyy huomioida neuvonnassa huolimatta Suomen jo hyvästä lähtötasosta kansainvälisesti verraten. Maaseudun yrityksillä on myös merkittävästi kattopinta-aloja aurinkovoiman tuotantoa varten ja valmiita asennuspaikkoja paneeleille. Tässä maailmantilanteessa tilojen energiaomavaraisuuden ja energiantuotantokonseptien neuvontaa on tarpeen tehostaa.

Erikoisneuvonnalle on tärkeää, että sen erityispiirteet otetaan huomioon neuvonnan suunnittelussa.

Esitämme, että valtionvarainvaliokunnan maatalousjaosto huomioisi erikoisneuvonnan lisääntyneen tarpeen tässä maatalouden kriisi- ja kasvavien ympäristövaatimusten tilanteessa. Pyydämme huomioimaan näiden yleishyödyllisten järjestöjen toteuttaman maatalouden ja maaseutuelinkeinojen erikoisneuvonnan tarpeet muiden neuvontajärjestöjen ohella ja näiden mahdollistamiseksi erikoisneuvonnan määrärahaa **kasvatettaisiin 1 000 000 eurolla**.

Määrärahaa jokainen erikoisyhdistysten liiton toimija voisi hakea erillisiin projekteihin harkinnan varaisen määrärahan lisäksi. Pitkällä tähtäimellä tavoitteena olisi paluu vuoden 2011 tasolle. **Parhaimmillaan sijoitetulle rahalle saadaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen ja maaseudun yritysten kannattavuuden paranemisen kautta.** Lisärahan avulla pystyttäisiin parantamaan ahdingossa olevien tilojen kannattavuutta toimintaa kehittämällä.

Hallitusohjelman uuden neuvonnan osaamiskeskuksen (työnimeltään Agrihub) perustaminen ja toiminta ei saa viedä erikoisneuvonnan nykyistä jo valmiiksi niukkaa rahoitusta. Erikoisneuvonta on ollut mukana hankkeen edistämisessä.

Jos neuvonnan määräraha palaisi vuoden 2011 tasolle, hyödynnettäisiin sitä tehokkaasti muun muassa kansainvälisen vertailutiedon hankkimiseen maailman parhaista alan toimintamaista. Näin uutta osaamista voitaisiin nopeasti jalkauttaa suomalaisille tiloille ja nousta maailman huipputasolle. Lisäksi digitaalisten palveluiden voimakkaalla kehittämisellä voitaisiin maatalouden tuottavuutta merkittävästi nostaa.

Maatalouden Erikoisyhdistysten liiton puolesta

Helsingissä 11.10.2022

Antti Latva-Rasku
Toimitusjohtaja
Faba osk
+358 400 342 039
antti.latva-rasku@faba.fi

Timo Taulavuori
Toimitusjohtaja
Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet
+358 40 745 3005
timo.taulavuori@puutarhaliitto.fi

Marja Tiura
Toiminnanjohtaja
Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry
+358 50 511 3060
marja.tiura@fifur.fi

Juha Ojala
Toimitusjohtaja
Työtehoseura Oy
+358 50 567 3908
juha.ojala@tts.fi

Susann Rännäri
Toiminnanjohtaja
Luomuliitto
+358 440 144 6160
susann.rannari@luomuliitto.fi

Hanna Hamina
Toiminnanjohtaja
Suomen Siipikarjaliitto ry
+358 50 573 0773
hanna.hamina@siipi.net

Ina Toppari
toiminnanjohtaja, ELL
Eläinten terveys ETT ry
+358 400 363 304
ina.toppari@ett.fi